

x.x.2015

VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 44 §:N MUUTTAMINEN

1 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (128/2010) 20 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että Verohallinto, Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi voisivat jatkossa tallentaa väestötietojärjestelmään tiedot ulkomaan kansalaisen syntyvaltiosta ja – paikasta. Muutoksella pyritään vähentämään eri viranomaisten selvitystyötä siitä, onko henkilötunnus annettu samalle henkilölle useampaan kertaan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraattien yhdistämisen edellyttämä säädösmuutos väestötietojärjestelmästä annettuun asetukseen. Asetuksen 44 §:n 3 momentissa säädetään Helsingin maistraatin toimivaltaan kuuluvasta tehtävästä.

Maistraatit on yhdistetty 8.10.2015 hyväksytyllä maistraattien toimialueista annetulla valtioneuvoston asetuksella (1254/2015), joka tulee voimaan 1.1.2016. Samassa yhteydessä muutettiin muissa valtioneuvoston asetuksissa olevat säännöksiä niin, että aiemmin Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan maistraateille kuulunut toimivalta siirrettiin muodostuvaan uuteen Uudenmaan maistraattiin. Tässä yhteydessä kuitenkin väestötietojärjestelmästä annetun asetuksen 44 §:n 3 momentissa oleva säännös on jäänyt muuttamatta, mistä syystä se ehdotetaan nyt korjattavaksi vastaamaan muuttuvaa oikeustilaa.

2 Toimivalta

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 22 §:ssä säädetään muiden kuin rekisterihallinnon viranomaisten toimivallasta tallettaa väestötietojärjestelmään tietoja. Näitä viranomaisia ovat pykälän mukaan muun muassa Verohallinto, Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi. Lain 22 §:n 6 momentin mukaan kyseiset viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitetut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Tallettavista tiedoista on säädetty tarkemmin väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 20 §:ssä.

Väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 21 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää toimivallan siirtämisestä tai muusta uudelleen järjestämisestä rekisterihallinnon viranomaisten välillä, jos toimenpiteellä voidaan parantaa palvelujen saatavuutta, järjestelmän tietosisällön laatua tai toiminnan tehokkuutta taikka aikaansaada alueellisesti tasapainoinen työnjako rekisterihallinnossa. Toimivallan siirtämisestä on säädetty väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 44 §:ssä.

3 Ehdotetut muutokset

Väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 20 §:n 3 momentissa säädetään sellaisesta ulkomaan kansalaisesta väestötietojärjestelmään tallettavista tiedoista, jotka väestötietolain 22 §:n 4 momentissa tarkoitetuilla viranomaisilla on oikeus tallettaa. Kysymys on näin ollen tallettavista tiedoista silloin, kun tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään ja henkilötunnuksen antaminen ulkomaan kansalaiselle tapahtuu Verohallinnossa veronumeron saamisen yhteydessä taikka Maahanmuuttovirastossa tai paikallispoliisilla oleskeluluvan myöntämisen tai EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä.

Verohallinnon, Maahanmuuttoviraston ja poliisin on tarkoitus rekisteröidä vain suppeat, henkilön matkustusasiakirjasta eli passista tai henkilökortista selviävät tiedot kuten nimi, syntymäaika ja kansalaisuus, sekä henkilön omaan ilmoitukseen perustuvat henkilötiedot, kuten osoite, ammatti ja äidinkieli.

Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että tallettaviin tietoihin sisällytettäisiin myös syntymävaltiota ja -paikkaa koskevat tiedot. Verohallinto, Maahanmuuttovirasto ja poliisi keräävät jo nyt passeista tätä tietoa henkilötunnuksen antamista varten, ja tietoa hyödynnetään henkilön tunnistamiseen ja sen varmistamiseen, ettei jo rekisteröidylle henkilölle anneta uutta henkilötunnusta. Koska tietoa ei talleteta väestötietojärjestelmään, ei tietoa voi käyttää arvioitaessa myöhemmin onko samalle henkilölle annettu jo henkilötunnus. Siksi syntymävaltiota ja -paikkaa koskevien tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään ensirekisteröinnin yhteydessä vähentäisi riskiä siitä, että ulkomaan kansalainen saisi Suomessa useamman rekisterihenkilöllisyyden. Lisäksi muutos vähentäisi maistraattien työtä tällaisten epäiltyjen useampikertaisten rekisteröintien selvittämiseksi.

Tietojen tallettaminen edellyttäisi vähäisiä muutoksia väestötietojärjestelmään sekä Verohallinnon tietojärjestelmiin. Maahanmuuttoviraston ja poliisin käyttämään UMA-tietojärjestelmään ei aiheutuisi muutoksia. Koska syntymävaltio- ja syntymäpaikkatiedon merkitsemiseen tarvittavat merkinnät löytyvät passeista, tietojen tallettaminen ei edellyttäisi uudentyyppisten asiakirjojen tutkimista eikä työmäärää lisääviä muutoksia rekisteröintiprosesseihin Verohallinnossa, Maahanmuuttovirastossa tai poliisilla.

Verohallinnon järjestelmiin tarvittavat muutokset voidaan toteuttaa uuden tietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä tammikuussa 2016, ja väestötietojärjestelmään tehtävät muutokset lähes samassa aikataulussa. Ehdotettu muutos ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2016, jotta tietojen tallettaminen voidaan aloittaa heti kun tarvittavat muutokset tietojärjestelmiin on toteutettu.

Väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 44 §:n 3 momentin mukaan Helsingin maistraatti käsittelee pykälän 1 momentin 4 ja 5 kohdan estämättä yksittäisen, suoraan maistraatille tehdyn ilmoituksen tai selvittely- taikka korjauspyynnön ja tekee tästä aiheutuvat tarvittavat merkinnät väestötietojärjestelmään myös niissä tapauksissa, joissa henkilön kotikunta tai väestökirjanpitokunta on muun maistraatin toimialueella. Toimivalta ehdotetaan siirrettäväksi muodostuvalle Uudenmaan maistraatille 1.1.2016 alkaen.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksella ei ole merkittäviä yhteiskunnallisia tai taloudellisia vaikutuksia. Ehdotetut muutokset hoidetaan maistraattien ja Väestörekisterikeskuksen kehysmäärärahojen puitteissa.

5 Valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

Uudenmaan maistraattien yhdistämistä koskevaa selvitystä on käsitelty valtiovarainministeriön ja maistraatteja edustavien henkilöstöjärjestöjen välisessä keskustelutilaisuudessa 15.1.2015. Asia on käsitelty 24.9.2015 alueellistamisen koordinaatioryhmässä, joka päätti puoltaa Uudenmaan alueen maistraattien yhdistämistä ja tätä koskevien valtioneuvoston asetusten antamista.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot ulkoasiainministeriöltä, sisäministeriöltä, Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköltä, Kansaneläkelaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, Poliisihallitukselta, Verohallinnolta, Väestörekisterikeskukselta sekä maistraateilta.

Lausuntojen perusteella...

Ehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

6 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2016 lukien.